

Nogmaals over TRiOS

Op 2 september heeft er een gesprek plaatsgevonden tussen enkele leden van het VON-bestuur en de twee SLO-medewerkers die met het TRiOS-project (Taal en Rekenen in Opleidingsdidactische Samenhang) bezig zijn, Mieke Smits en Nora Blom. De belangrijkste reden voor dit gesprek was de brief van het VON-bestuur waarin het de SLO kenbaar maakte een door de medeaanvrager NVORWO ingediende vervolgaanvraag voor 2000 niet mede te ondertekenen. In een eerdere VON-info heb ik de beweegredenen van het bestuur uiteengezet. Hiertoe behoorde de wending in de richting van het spreken over 'visies' in plaats van het zoeken naar gemeenschappelijkheden in de didactiek.

Het gesprek begon met de verduidelijking dat de 'gerichtheid op visies' een onderdeel van het ontwikkelingsproces in de ontwikkelgroep geweest is, na een start vanuit concrete zaken. Vanuit deze constatering is het gehele proces in hoofdlijnen geschetst.

In 1996 kwam de aanvraag van de NVORWO en de VON. Deze is in november-december 1997 aan Mieke Smits en Nora Blom terechtgekomen. Met ingang van 1 januari 1998 werd het project gestart, en wel met het schrijven van een projectplan aan de hand van projectdoelen. Deze waren: (1) een concept; (2) MILE Nederlands; (3) een gemeenschappelijk deel van curricula. Elders binnen de SLO vond men dit te theoretisch en te veel op MILE gericht.

Oorspronkelijk zou het een project voor vier jaar zijn. Dat kon niet meer. Het werd twee jaar, met de mogelijkheid van een jaar verlenging. Daarbij kreeg men het advies om het derde punt voorop te stellen. Het was nog wel altijd de bedoeling iets voor de PABO te maken.

In mei-juni heeft men een groep bij elkaar gezocht. Voor de personen in deze groep

werd door de eigen PABO's tijd vrij gemaakt. Op 1 oktober is met deze groep gestart. Het proces is uitgebreid in notulen beschreven.

Het voorlopige projectplan is toen naar de VON gestuurd. Vervolgens is er ook een publicatie in boekvorm verschenen. De brief van de VON is weer daarna gekomen. Op deze brief heeft men direct gereageerd: brief van 16 november 1998. Hierop heeft men geen reactie van de VON gehad, terwijl de VON, gezien de inhoud van deze brief, een stap van de SLO verwachtte. Dus een kijkje in de keuken van TRiOS is er niet van gekomen. Dit terwijl er veel gebeurd is: onder andere maandelijkse bijeenkomsten van de ontwikkelgroep, die overigens nog steeds plaatsvinden, tot december 1999. Op de PABO's gebeurt nu veel (onder andere met video-opnamen).

Vervolgens is in het gesprek met Nora Blom en Mieke Smits de brief van de VON van 9 juni 1999, waarin de kanttekening bij de 'visies' gemaakt wordt, aan de orde gekomen. Als gezegd heeft dit te maken met het ontwikkelproces in de ontwikkelgroep. Daar is men concreet begonnen (met kijken naar videobeelden van taal- en rekenlessen). Hieruit bleek al dat er veel verschillen zijn tussen Nederlands en wiskunde. Bovendien bleek dat men op verschil in visies stuitte, bijvoorbeeld over de vraag of je er goed aan doet om te beginnen met studenten 'apart' te leren reflecteren; verschillende antwoorden op deze vraag zijn er verantwoordelijk voor dat de manier waarop een PABO-opleiding in elkaar zit ook per PABO verschilt. In de ontwikkelgroep concludeerde men dat reflecteren het beste vorm gegeven kon worden vanuit het vak. Om verder te komen moest die visie eruit komen. Van daaruit is men weer aan de slag gegaan met concrete dingen, bijvoorbeeld uit de NT2-didactiek. Hier krijgt de visie op opleiden een uitwerking. Maar er moest iets voorafgaan aan deze uitwerkingen. Dit 'iets' vormde een ontwikkelfase, die men in eerste instantie wilde overslaan om meteen naar concrete dingen te gaan. Dit lukte niet in de ontwikkelgroep.

Na december zal men nu verder gaan met uitwerkingen van deelonderwerpen. Tot december worden deelonderwerpen ontwikkeld tot zover men komt; deze ontwikkeling vindt plaats vanuit een bepaalde visie. Naast een 'visiestuk' en de concrete uitwerkingen komt er een verslag van het proces. Met klem wordt gesteld dat de 'visies op opleiden' geen product van het proces wordt.

De ontwikkelgroep is dus concreet begonnen, vervolgens wat algemener geworden, maar keert terug naar het concrete. Het VON-bestuur schrijft in zijn brief dat het graag toespitsing had gezien op de didactiek van taal en op interactief onderwijs waarin taal een rol speelt. Wat dit soort zaken gecompliceerd maakt, is dat er twee soorten didactiek onderscheiden moeten worden: wat je de studenten leert en de inrichting van de PABO-opleiding (de eigen didactiek). Ook dit wordt uitgekristalliseerd in het te verwachten product.

De stap via het algemene was onvermijdelijk in het proces. Je kunt het een niet ontwikkelen zonder het ander te ontwikkelen. De resonansgroep was zeer tevreden.

Doordat de VON een verslag van het proces in plaats van een product van het proces onder ogen heeft gekregen, zijn misvattingen ontstaan. Deze zijn met dit gesprek opgelost. In zijn vergadering van 3 november jl. heeft het VON-bestuur besloten om alsnog de vervolgaanvraag te ondersteunen.

Utrecht, 12 november 1999

Robbert Roosenboom, voorzitter